

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-42-50>

УДК 336.6:658.15

МЕТОДИЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРОВЕДЕННЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ КОНТРАГЕНТІВ У СИСТЕМІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

METHODICAL APPROACH TO FINANCIAL MONITORING OF CONTRACTORS IN THE FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY SYSTEM OF THE ENTERPRISE

Ширяєва Людмила Володимирівна

доктор економічних наук, професор,
Одеський національний морський університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4706-2167>

Бойко Марія Олександрівна

кандидат економічних наук,
помічник аудитора ТОВ «Актив»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9042-367X>

Базутко Олександр Вікторович

здобувач ступеня магістра з економіки,
Одеський національний морський університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2400-7373>

Shyriaieva Liudmyla

Odesa National Maritime University

Boiko Mariia

LLC «Aktiv»

Bazutko Oleksandr

Odesa National Maritime University

У дослідженні визначені фактори надійності та платоспроможності контрагентів різними аспектами діяльності в ході здійснення звичайної діяльності та систематизовані критеріальні ознаки порогових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу в ході забезпечення національної безпеки. Запропоновано методичний підхід до оцінки контрагентів підприємства в системі фінансового моніторингу. Особлива увага приділена формуванню бази аналітичних показників в розрізі стану розміру статутного капіталу, індикаторів ризику втрати ділових відносин та фінансового стану підприємства. Запропонований методичний підхід дозволяє забезпечувати безризиковий чи допустимий рівень фінансово-економічної безпеки підприємства, впливати на ризик зниження фінансової стійкості, ризик неплатоспроможності, інвестиційний ризик, кредитний ризик та ризик упущеної вигоди за умови безперервності процесу фінансового моніторингу.

Ключові слова: ризик, ризик-орієнтований підхід, контрагент, фінансовий моніторинг, фінансово-економічна безпека.

In the research were investigated the factors of the reliability and solvency of the counterparties in various aspects of the activity in the course of the ordinary activity and the systematized criterion characteristics of the threshold operations subject to financial monitoring in the course of ensuring national security were investigated. It has been determined that currently there are various methods of evaluating counterparties using electronic services offered by the platforms of the official websites of the Ukrainian Credit Bureau, the Ukrainian Bureau of Credit Histories, and individual banks. An overview of information was made for individual platforms,

which allows to prevent the risks of business activity. Based on the analysis of the legislative framework and scientific works and with the aim of reducing risky transactions in relations with counterparties, a methodical approach to the assessment of the enterprise's counterparties in the financial monitoring system is proposed. The methodical approach consists of four stages: preliminary assessment of the counterparty; assessment of risky transactions and the facts of their occurrence; formation of a database of analytical indicators of counterparty evaluation in the financial monitoring system and interpretation of results and decision-making. Special attention is paid to the formation of a base of analytical indicators in terms of the state of the size of the authorized capital, indicators of the risk of business relations and the financial state of the enterprise. The proposed methodical approach to conducting financial monitoring of counterparties in the system of financial and economic security of the enterprise allows the enterprise to prevent various types of risks: corruption, registration, tax, judicial, sanctions, reputational, business relationship risks. The use of the proposed approach makes it possible to ensure a risk-free or acceptable level of financial and economic security of the enterprise, to influence the risk of a decrease in financial stability, the risk of insolvency, investment risk, credit risk and the risk of lost profits, provided that the process of financial monitoring is continuous.

Keywords: risk, risk-oriented approach, counterparty, financial monitoring, financial and economic security.

Постановка проблеми. Важливість здійснення фінансового моніторингу обумовлено істотною модифікацією змісту суспільних відносин, зміною факторів формування ділового середовища та необхідністю визначення процесів приховування незаконних джерел походження доходів. На законодавчому рівні система фінансового моніторингу та порядок здійснення первинного та державного фінансового моніторингу визначено Законом України від 06.12.2019 р. № 361-IX [1].

У ході звичайної діяльності будь-якого підприємства виникають ділові відносини з контрагентами (постачальниками та підрядниками, покупцями та замовниками, позичальниками та кредиторами) щодо договорів поставок, продажу, купівлі, обміну, кредитування тощо. Отже, до контрагентів відносяться будь-які партнери по бізнесу, що діють на умовах офіційних договірних зобов'язань між ними.

У сучасних умовах все більшої актуальності набуває оцінка надійності та платоспроможності контрагентів за різними аспектами діяльності, а саме: реєстраційні дані контрагента в частині зміни власників та директорів, даних податкового контролю на відсутність податкового боргу, наявність участі у судових справах, факти існування неоплаченої заборгованості та/або накладання на бізнес санкції Ради національної безпеки і оборони України (РНБОУ) тощо. Враховуючи військову агресію російської федерації проти України, що активно відбувається з 24.02.2022 року, значним змінам піддалися питання взаємодії з російськими контрагентами внаслідок виникнення економічних, правових та репутаційних ризиків. Крім того, беручи до уваги впровадження податкових інструментів для підтримки та стимулювання бізнесу в умовах воєнного стану, огляд яких наведено у роботі

[2], набувають актуальності та вірогідності виникнення ризиків щодо недобросовісного використання пільгових стимулів у частині відсутності відповідальності за податкові порушення, призупинення термінів дії позовної давності, введення мораторію на податкову перевірку тощо. До того ж на теперішній час необхідна «Координація всіх учасників фінансових ринків, включаючи банки, небанківські фінансові установи, національні банки та інші регулятори ринку, для забезпечення фінансової та загальноекономічної стабільності в найскладніших ситуаціях воєнного часу» [3], що пов'язано зі значними переміщенням різного роду бізнесу з небезпечних регіонів та підвищення уваги до контрагентів, з якими підприємства мають договірні зобов'язання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Здійснення фінансового моніторингу банківськими установами, порядок ідентифікації, верифікації клієнта (представника клієнта) досить детально визначено на законодавчому рівні [1; 4–8] та в окремих наукових працях вчених [9; 10; 11; 12]. Методичні підходи до проведення фінансового моніторингу підприємств з урахуванням їх особливості діяльності пропонуються у наукових працях Н. І. Гавловської [13], С. В. Онешко [14].

У науковій праці Н. Л. Шишкової визначається, що «Мотивів для зриву угоди між контрагентами настільки ж багато, як і підстав для їхньої появи (особисті інтереси, недостатньо обґрунтовані цілі угоди, недостатній досвід керівництва проекту, завдання політичного характеру на рівні корпорації або уряду, підводні камені, виявлені при ретельній перевірці)» [12]. З позиції економічної безпеки вітчизняних суб'єктів ЗЕД Н. І. Гавловська відзначає, що «надзвичайно важливим завданням є вибір такого контрагента, який би задо-

вольняв потреби підприємства і не генерував таких ризиків, які б могли за умови їх реалізації призвести до вагомого погіршення економічної ситуації на підприємстві» [13, с. 128]. У дослідженні С. В. Онешко «пропонується проведення фінансового моніторингу підприємств портової галузі на базі ризик-орієнтованого підходу, який передбачає ідентифікацію ризиків, які виникають в процесі фінансово-економічної діяльності підприємства, чинників їх виникнення, аналіз та оцінку для управління з подальшим моніторингом» [14, с. 195].

Виділення невирішених раніш частин загальної проблеми. Серед дискусійних питань та невирішених проблем вважаємо виділити такі: відсутність систематизації платформ щодо оцінки контрагентів підприємства в процесі їх ідентифікації, недосконалість методики оцінки ризикових операцій при взаємовідносинах з контрагентами на рівні підприємства, необхідність систематизації заходів щодо перевірки контрагента та його фінансових операцій. Вважаємо, що підприємству з метою своєчасного запобігання різних видів ризиків необхідно додатково самостійно здійснювати фінансовий моніторинг контрагентів в ракурсі впливу ймовірних ризикових операцій на їх фінансово-економічну безпеку.

Ціллю статті є розробка методичного підходу до проведення фінансового моніторингу контрагентів у системі фінансово-економічної безпеки підприємства на базі аналітичних показників.

Виклад основного матеріалу дослідження. Фінансовий моніторинг, як інструмент контролю, виконується спеціальним державним органом – Державною службою фінансового моніторингу України (Держфінмоніторинг), а для комерційних банків також важливу роль відіграє Національний банк України (НБУ).

Згідно Закону України № 361-IX [1] фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу розподіляють на порогові фінансові операції та підозрілі фінансові операції (діяльність).

Перш за все, під фінансовий моніторинг підпадають видаткові операції в залежності від суми платежу – перевищення суми переказу безготівковим платежем більш ніж 40 тис грн, а для суб'єктів господарювання, які проводять лотереї та/або азартні ігри – 55 тис грн.

Окрім основного критерію для порогових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу, необхідна ідентифікація інших чоти-

рьох критеріїв, на які необхідно звернути увагу, існування хоча б однієї, наряду з основним критерієм, призводить до фінансового моніторингу (рис. 1).

Для першого блоку, наведеного на рис. 1, необхідно зробити коментар щодо визначення рахунку осіб – достатньо наявності рахунку без здійснення операцій та країн – на теперішній час це Іран та КНДР. Перелік країн приводиться на веб-сайті Держфінмоніторингу. При цьому будь-які суми вважаються ризиковими, що обумовлено розгляданням готівки як елементу тіньової економіки. Індикатори ризиковості валютних операцій регулюються відповідним документом – Положення про порядок здійснення уповноваженими установами аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції, затверджене Постановою правління НБУ від 02.01.2019 р. № 8 [16]. Об'єктом фінансового моніторингу можуть бути: грошові кошти, у тому числі електронні гроші, інше майно, майнові та немайнові права [1, пп. 2 ч. 1 ст. 1].

Проведення фінансового моніторингу контрагентів на рівні підприємства обумовлено необхідністю своєчасного запобігання різних видів ризиків: корупційних, реєстраційних, податкових, судових, санкційних, репутаційних, ризику втрати ділових відносин.

Усім підприємствам, у тому числі й засновниками яких є фізичні особи, щорічно необхідно підтверджувати кінцевих бенефіціарів (власників) (КБВ), а також структуру власності та повідомляти держреєстратору про здійснення відповідних змін.

На теперішній час існують різноманітні способи оцінки контрагентів з використанням електронних сервісів, що пропонуються платформами офіційних сайтів ДПС України, Українського бюро кредитних історій та окремих банків. Так, на головній сторінці сайту державної податкової служби України (ДПС України) є розділ «Дізнайся більше про свого бізнес-партнера» [17], який дозволяє у відкритому доступі отримувати інформацію для запобігання ризиків підприємницької діяльності через встановлення позицій «сумлінний платник» та «особливий податковий контроль» з метою оцінки податкових ризиків діяльності бізнес-партнерів. Така оцінка дозволяє визначити наявність податкових ризиків щодо відсутності реєстрації бізнес-партнера як платника ПДВ та/або відсутності за зазначеною в установчих документах адресою, його банкрутства чи інших ризикових позицій.

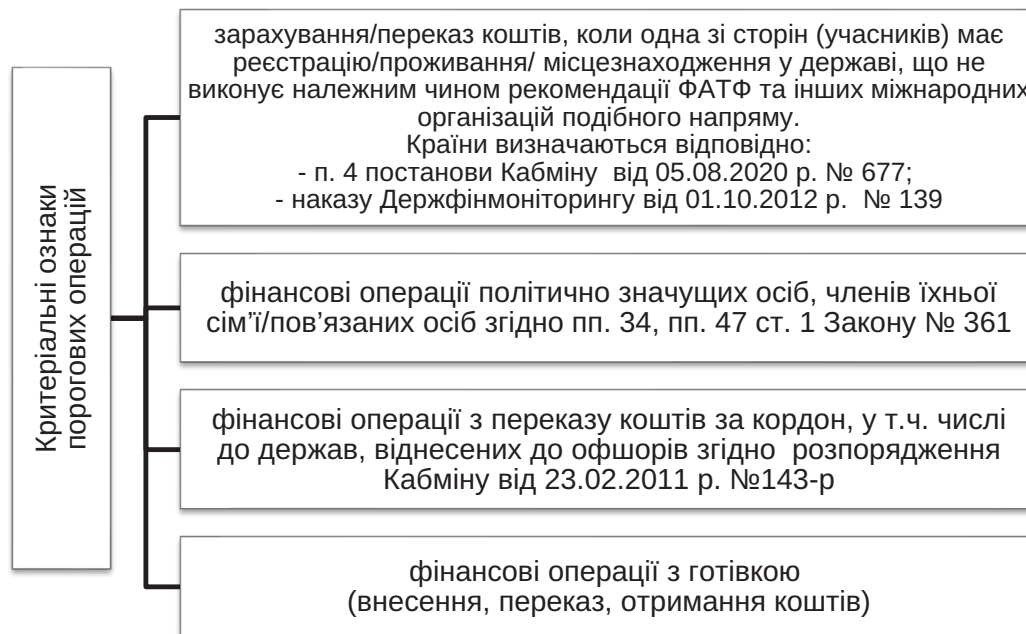

Рис. 1. Критеріальні ознаки порогових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу

Джерело: складено на основі [1; 15]

Українське бюро кредитних історій [18] дозволяє оцінити бізнес-партнера з позиції аналізу інформації, що становить кредитну історію шляхом агрегування та надання даних з публічних реєстрів та інших відкритих джерел.

Перевірити контрагента по ЄДРПОУ можливо на платформі Опендатабот [19]. Перевірка кожної сплати чи відвантаження товару запобігає отримання фінансових збитків, дозволяє визначити неплатоспроможних контрагентів або з проблемами своєчасної сплати своїх зобов'язань.

Прикладом сервісу оцінки контрагента у банківській сфері є ПриватБанк, який пропонує експрес-перевірку контрагенту через активацію послуги «СтатусКонтрагента» – «за допомогою якої можна в режимі реального часу дізнатися про поточний статус реєстрації та поточний статус платника ПДВ контрагента» [20].

Виходячи з проведеного аналізу законодавчої бази та наукових досліджень з метою зменшення ризикових операцій по взаємовідносинах з контрагентами пропонується методичний підхід до оцінки контрагентів підприємства в системі фінансового моніторингу, етапи якого наведені на рис. 2.

Розглянемо кожен з наведених етапів більш детально.

Етап 1. У процесі аналізу історії зміни реєстраційних даних з Міністерства юстиції

в частині зміни власників та директора протягом щонайменше трьох років встановлюються факти ризикових організаційних змін, які, у подальшому, можуть стати ризик-фактором здійснення договірних угод.

Наявність реєстрації в окремих районах Донецької та Луганської областей (ОРДЛО) свідчить про виникнення економічних, правових та репутаційних ризиків щодо діяльності контрагента внаслідок відсутності прозорості кінцевих бенефіціарів або можливості перебування директора у розшуку.

Потрапляння під бізнес санкції Ради національної безпеки і оборони України (РНБОУ) не дозволяє здійснювати господарську діяльність на території України. Також необхідно мати на увазі про можливу зміну назви компаній внаслідок запровадження щодо них санкцій.

До підвищення корупційного ризику веде участь у судових справах. Оцінка даного фактору дозволяє визначити приналежність контрагента до процесуальної особи (позивач чи відповідач), співвідношення грошових коштів за судовими справами з розміром компанії, наявність участі компанії у судовому процесі з державою, відношення до кримінальних справ.

Аналіз активності платника ПДВ, єдиного податку, податкового боргу дозволяє перевірити включення контрагента до реєстру ДПС

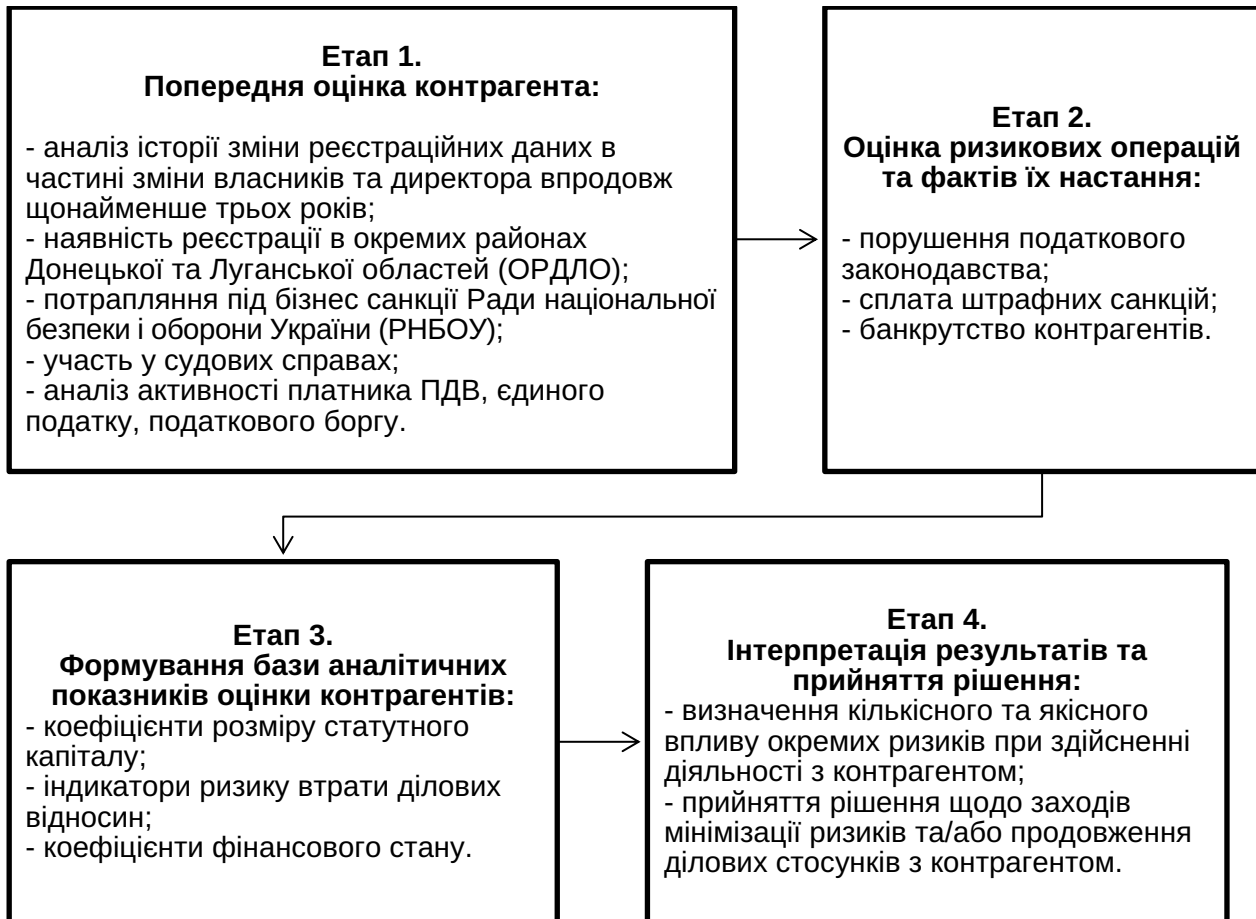

Рис. 2. Методичний підхід до проведення фінансового моніторингу контрагентів у системі фінансово-економічної безпеки підприємства

Джерело: розробка авторів

як ризикового платника. Проведення такого аналізу є проявою податкової обачності, визначає наявність іммобілізаційних оборотних коштів й інвестиційних ресурсів контрагента, а також зменшує ризики вибору ненадійного контрагента.

Етап 2. Оцінка ризикових операцій та фактів їх настання щодо порушення податкового законодавства дає можливість визначити наявність податкових ризиків.

Моніторинг в частині наявності фактів сплати штрафних санкцій дає можливість у процесі взаємодії з контрагентами уникнути негативних наслідків щодо невиконання або неналежного виконання своїх обов'язків, а також забезпечити інтереси дотримання термінів реалізації відповідальності у процесі фінансово-господарської діяльності. Виконання такого завдання має превентивний характер в частині ослаблення фінансової стійкості підприємства.

Факт банкрутства контрагента дозволяє виявити ознаки важкого майнового стану,

який підтверджується наявністю в балансі кредиторської заборгованості, що перевищує дебіторську заборгованість, відсутністю можливості забезпечення запасів і витрат джерелами їх формування. Такі ознаки характеризують контрагента як нездатного відповідати за зобов'язаннями та може вплинути на фінансову безпеку підприємства.

Етап 3. Об'єктами фінансового моніторингу контрагентів, на наш погляд, доцільно проводити по напрямкам наявності грошових коштів, використання залучених коштів та показників фінансового стану. При формуванні бази аналітичних показників оцінки контрагентів за основу взято критерії доступності, достатності та ефективності показників з метою скорочення інформаційно-аналітичного простору аналізу та системи великої кількості взаємопов'язаних показників, уникнення їх дублювання.

Формування бази аналітичних показників оцінки контрагентів в системі фінансового моніторингу включає перелік показників для оцінки та методика їх розрахунку (табл. 1).

Таблиця 1

**Формування бази аналітичних показників оцінки контрагентів
в системі фінансового моніторингу**

Показники	Формула розрахунку
Стан розміру статутного капіталу	
Коефіцієнт розміру учасника статутного капіталу ($K_{уСК}$)	$K_{уСК} = \frac{\sum Y_i}{\sum СК}$ $\sum Y_i$ – сума розміру капіталу i -го учасника; $\sum СК$ – загальний розмір статутного капіталу.
Коефіцієнт інформації контрагента, яку неможливо перевірити ($K_{НІФ}$)	$K_{НІФ} = \frac{\sum Інф_н}{\sum Інф}$ $\sum Інф_н$ – сума грошових коштів у документах контрагента, яку неможливо перевірити; $\sum Інф$ – загальний розмір грошових коштів у документах контрагента.
Індикатори ризику втрати ділових відносин	
Коефіцієнт повернення платежів з вини контрагента ($K_{ПП}$)	$K_{ПП} = \frac{\sum ПП}{\sum ЗП}$ $\sum ПП$ – сума повернутих грошових коштів контрагента; $\sum ЗП$ – загальні платежі за розрахунками з контрагентом.
Коефіцієнт платежів до банківських установ, зареєстрованих в офшорних зонах ($K_{Поз}$)	$K_{Поз} = \frac{\sum П_{оз}}{\sum ЗП}$ $\sum П_{оз}$ – сума грошових коштів у переказах до банківських установ, зареєстрованих в офшорних зонах.
Коефіцієнт регулярних операцій або операцій на великі суми, бенефіціаром у яких є компанія, зареєстрована в офшорній зоні ($K_{РО_{оз}}$)	$K_{РО_{оз}} = \frac{\sum РО_{оз}}{\sum ЗП}$ $\sum РО_{оз}$ – сума грошових коштів за регулярними операціями або операціями на великі суми, бенефіціаром у яких є компанія, зареєстрована в офшорній зоні.
Фінансового стану	
Коефіцієнт заборгованості ($K_з$)	$K_з = \frac{З}{А}$ $З$ – зобов'язання; $А$ – активи.
Коефіцієнт співвіднесення кредиторської і дебіторської заборгованості ($K_{кз/дз}$)	$K_{кз/дз} = \frac{КЗ}{ДЗ}$ $КЗ$ – кредиторська заборгованість; $ДЗ$ – дебіторська заборгованість.
Індекс фінансового напруження ($I_{фн}$)	$I_{фн} = \frac{З}{ВК}$ $ВК$ – власний капітал.

Джерело: розробка авторів з використанням [14; 18; 19; 21]

Одним з ключових факторів при оцінці контрагентів є показник розміру статутного капіталу, який відображає стабільність, фінансову стійкість та платоспроможність підприємства. З позиції ризикованості можливо відзначити зміни питомої ваги учасника статутного

капіталу за окремими учасниками. Так, на законодавчому рівні у документі «Положення про здійснення банками фінансового моніторингу» у Додатку 6 «Посилені заходи належної перевірки клієнта» визначена необхідність «установлення осіб, які здійснюють прямий

та/або непрямий вирішальний вплив шляхом володіння часткою, меншою, ніж 25 відсотків статутного (складеного) капіталу або прав голосу юридичної особи» [4]. Згідно репутаційного критерію критеріями ризику, що можуть свідчити про те, що клієнт є компанією-оболонкою є те, що «у статуті юридичної особи наявні обмеження повноважень керівника, який є КБВ (за умови володіння КБВ часткою в розмірі більше 50 відсотків статутного капіталу цієї юридичної особи)» [4]. Необхідність перевірки статутного капіталу також підтверджується анкетами клієнтів, наведених у Додатках 23, 24, 25 та 28 «Положення про здійснення банками фінансового моніторингу». Одним з індикаторів, що стосуються фінансових операцій клієнта є «Проведення «циклічних» фінансових операцій із неодноразового поступового перерахування певної суми коштів з рахунку на рахунок юридичних осіб з призначенням платежу «статутного капіталу» наслідком чого є «штучне» створення статутного капіталу клієнта» [4].

Індикатори ризику втрати ділових відносин дозволяють встановити рівень ділової репутації контрагента та ймовірність потенційних втрат у разі наявності ризику. При цьому доцільно розглядати первинний ризик (до вживання заходів з мінімізації та нівелювання ризиків) та залишковий ризик (після вживання заходів з мінімізації та нівелювання ризиків).

Показники фінансового стану дозволяють встановити ознаки незадовільного майнового стану контрагента, наявності ризику несплати своїх зобов'язань, виникнення проблем щодо сплати кредиту у разі раптового зростання процентних ставок тощо. При цьому необхідно мати на увазі, що коефіцієнти даного блоку можуть сильно варіюватися в залежності від різних галузей економіки. Так, для капіталомістких підприємств (оборонних, промислових, портової галузі) коефіцієнт боргу

може бути набагато вищий, ніж у галузях, пов'язаних з технологіями чи послугами.

Розрахунок перелічених коефіцієнтів дозволяє оцінити контрагента з позиції наявності таких ризиків: корупційні, реєстраційні, податкові, судові, санкційні, репутаційні, ризик втрати ділових відносин. Наприклад, збільшення коефіцієнту інформації контрагента, яку неможливо перевірити веде до підвищення репутаційного ризику; збільшення коефіцієнту платежів до банківських установ, зареєстрованих в офшорних зонах веде до підвищення ризику втрати ділових відносин; високий коефіцієнт заборгованості свідчить про наявність ризику з невиплати по кредитах, що впливає на фінансову стійкість та ймовірність неможливості подальшого розрахунку по зобов'язанням.

Етап 4. Інтерпретація результатів проводиться на основі результатів аналізу, проведеного на етапах 1–3 та включає змістове навантаження отриманих результатів для визначення кількісного та якісного впливу окремих ризиків при здійсненні діяльності з контрагентом. Далі приймається рішення щодо заходів мінімізації ризиків та/або продовження ділових стосунків з контрагентом.

Висновки. Запропонований методичний підхід до проведення фінансового моніторингу контрагентів у системі фінансово-економічної безпеки підприємства дозволяє підприємству запобігти різних видів ризиків: корупційних, реєстраційних, податкових, судових, санкційних, репутаційних, ризику втрати ділових відносин. Використання даного підходу дозволяє забезпечувати безризиковий чи допустимий рівень фінансово-економічної безпеки підприємства, впливати на ризик зниження фінансової стійкості, ризик неплатоспроможності, інвестиційний ризик, кредитний ризик та ризик упущеної вигоди за умови безперервності процесу фінансового моніторингу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванню тероризму: Закон України від 6 грудня 2019 року № 361-IX в редакції від 02.09.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (дата звернення: 11.09.2022).
2. Онешко С. В., Кучнік Н. І., Гринчук Н. М. Податкове стимулювання бізнесу в умовах воєнного стану. *Наукові перспективи*. 2022. № 5(23). С. 259–273. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-5\(23\)-259-272](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-5(23)-259-272)
3. Онешко С., Башлай С., Короленко О. Особливості збереження та підтримання економічного потенціалу України в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2022. № 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-4/>
4. Положення про здійснення банками фінансового моніторингу: Постанова Правління Національного банку України 19.05.2020 р. № 65 в редакції від 15.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20#Text> (дата звернення: 25.08.2022).

5. Про затвердження Порядку формування переліку держав (юрисдикцій), що не виконують чи неналежним чином виконують рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, задіяних у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення: Постанова Кабміну від 05.08.2020 р. № 677. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/677-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.08.2022).

6. Щодо переліку країн (територій), що не виконують чи неналежним чином виконують рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, що здійснюють діяльність у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванням тероризму: Наказ Держфінмоніторингу від 01.10.2012 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0139827-12#Text> (дата звернення: 13.08.2022).

7. Про віднесення держав до переліку офшорних зон: Розпорядження Кабміну від 23.02.2011 р. № 143-р. в редакції від 29.09.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-2011-%D1%80#Text> (дата звернення: 13.08.2022).

8. Щодо виконання вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу на період воєнного стану (на заміну рекомендацій від 11.03.2022 року) від 27.05.2022 р. URL: <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/funkcional/news/shhodo-vikonannya-vimog-zakonodavstva-u-sferi-finansovogo-monitoringu-na-period-vojenного-chasu-24-05-2022.html> (дата звернення: 13.08.2022).

9. Глущенко О. О., Семеген І. Б. Антилегалізаційний фінансовий моніторинг: ризик-орієнтований підхід : монографія. Львів : Львівський інститут банківської справи Університету банківської справи НБУ, 2015. 429 с.

10. Рекуненко І. І., Кобець Ж. О., Швидько І. О. Особливості формування та застосування системи фінансового моніторингу в Україні. *Вісник СумДУ. Серія «Економіка»*. 2020. № 1. С. 104–117. DOI: <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2020.1-11/>

11. Смагло О. В. Оцінка ризику легалізації злочинних доходів суб'єктів первинного фінансового моніторингу. *Вісник Житомирського державного технологічного університету*. 2015. № 4 (74). С. 201–212.

12. Шишкова Н. Л. Обліково-аналітичне забезпечення управління розрахунками з контрагентами підприємства. *Ефективна економіка*. 2014. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2869/>

13. Гавловська Н. І. Оцінювання процесів взаємодії підприємства та потенційних контрагентів у контексті забезпечення економічної безпеки зовнішньоекономічної діяльності. *Проблеми економіки*. 2016. № 3. С. 127–135.

14. Oneshko S., Ilchenko S. (2017). Financial monitoring of the port industry companies on the basis of risk-oriented approach. *Investment Management and Financial Innovations*. Volume 14, Issue #1, pp. 191–199. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.14\(1-1\).2017.05](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.14(1-1).2017.05)

15. Онищенко В. Фінансовий моніторинг 2022. URL: <https://www.golovbuh.com.ua/article/7558-fnansoviy-montoring> (дата звернення: 13.08.2022).

16. Положення про порядок здійснення уповноваженими установами аналізу та перевірки документів (інформації) про валютні операції, затверженому постановою правління НБУ від 02.01.2019 р. № 8 у редакції від 01.07.2021р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008500-19#Text> (дата звернення: 13.08.2022).

17. Державна податкова служба України: офіційний сайт. URL: <https://tax.gov.ua/businesspartner> (дата звернення: 25.08.2022).

18. Українське бюро кредитних історій: офіційний сайт. URL: <https://www.ubki.ua/about-company?curtab=0> (дата звернення: 25.08.2022).

19. Опендатабот: офіційний сайт. URL: <https://opendatabot.ua/open/counterparty-check> (дата звернення: 25.08.2022).

20. ПриватБанк: офіційний сайт. «СтатусКонтрагента». URL: <https://privatbank.ua/business/status-kontragenta> (дата звернення: 25.08.2022).

21. Державна служба фінансового моніторингу України: офіційний сайт. URL: <https://fiu.gov.ua/>

REFERENCES:

1. Zakon Ukrainy 361-IX [Verkhovna Rada Ukrainy]. Pro zapobihannya ta protydiuu lehalizatsii (vidmyvaniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochnym shliakhom, abo finansuvanniu teroryzmu. 06.12.2019. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#Text> (accessed August 11, 2022).

2. Oneshko S. V., Kuchinik N. I., Hrynychuk N. M. (2022) Podatkove stymuliuvannya biznesu v umovakh voienного stanу [Tax incentives for business under martial law]. *Naukovi perspektyvy*, no 5(23), pp. 259–273. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-5\(23\)-259-272/](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2022-5(23)-259-272/) (in Ukrainian)

3. Oneshko S., Bashlai S., & Korolenko O. (2022) Osoblyvosti zberezhenia ta pidtrymannia ekonomichного potentsialu Ukrainy v umovakh viiny [Peculiarities of preserving and maintaining the economic potential of Ukraine

in the conditions of war]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-4> (in Ukrainian)

4. Postanova 65 [Natsionalnyi bank Ukrainy]. Polozhennia pro zdiisnennia bankamy finansovoho monitorynhu. 19.05.2020. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0065500-20#Text> (accessed August 25, 2022).

5. Postanova 677 [Kabinet ministriv Ukrainy]. Pro zatverdzhennia Poriadku formuvannia pereliku derzhav (iurysdyktsii), shcho ne vykonuiut chy nenalezhnym chynom vykonuiut rekomendatsii mizhnarodnykh, mizhuriadovykh orhanizatsii, zadiianykh u sferi borotby z lehalizatsiieiu (vidmyvanniam) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, abo finansuvanniam teroryzmu chy finansuvanniam rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyschennia. 05.08.2020. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/677-2020-%D0%BF#Text> (accessed August 13, 2022).

6. Nakaz 13 [Derzhfinmonitorynhu]. Shchodo pereliku krain (terytorii), shcho ne vykonuiut chy nenalezhnym chynom vykonuiut rekomendatsii mizhnarodnykh, mizhuriadovykh orhanizatsii, shcho zdiisniuiut diialnist u sferi borotby z lehalizatsiieiu (vidmyvanniam) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, abo finansuvanniam teroryzmu. 01.10.2012. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0139827-12#Text> (accessed August 13, 2022).

7. Rozporiadzhennia 143-p [Kabinet ministriv Ukrainy]. Pro vidnesennia derzhav do pereliku ofshornykh zon: 23.02.2011. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/143-2011-%D1%80#Text> (accessed August 13, 2022).

8. Shchodo vykonannia vymoh zakonodavstva u sferi finansovoho monitorynhu na period voiennoho stanu (na zaminu rekomendatsii vid 11.03.2022 roku). 27.05.2022. Available at: <https://fiu.gov.ua/pages/dijalnist/funkcional/news/shhodo-vikonannya-vimog-zakonodavstva-u-sferi-finansovogo-monitoringu-na-period-vojenno-go-chasu-24-05-2022.html> (accessed August 13, 2022).

9. Hlushchenko, O. O. and Semehen, I. B. (2015) Antylehalizatsiinyi finansovi monitorynh: ryzyk-oriientovanyi pidkhid [Anti-laundring financial monitoring: risk-based approach]. Lviv: Lviv Institute of Banking, NBU University Banking, 429 p. (in Ukrainian)

10. Rekunenko I. I., Kobets Zh. O., Shvydko I. O. (2020) Osoblyvosti formuvannia ta zastosuvannia systemy finansovoho monitorynhu v Ukraini [Peculiarities of the formation and application of the financial monitoring system in Ukraine]. *Visnyk SumDU. Seriiia «Ekonomika»*, no. 1, pp. 104–117. DOI: <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2020.1-11/> (in Ukrainian)

11. Smaglo O. V. (2015) Otsinka ryzyku lehalizatsii zlochynnykh dokhodiv subiektiv pervynnoho finansovoho monitorynhu [Assessment of the risk of criminalization of criminal incomes of subjects of initial financial monitoring]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu – Bulletin of the Zhytomyr State Technological University*, no. 4(74), pp. 201–212. (in Ukrainian)

12. Shyshkova N. L. (2014) Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia rozrakhunkamy z kontrahentamy pidprijemstva [Accounting and analytical support for management of settlements with counterparties of the enterprise]. *Efektivna ekonomika*, no. 3. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2869> (in Ukrainian)

13. Havlovska N. I. (2016) Otsiniuvannia protsesiv vzaiemodii pidprijemstva ta potentsiinykh kontrahentiv u konteksti zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky zovnishnoekonomichnoi diialnosti [Evaluation of processes of interaction between the enterprise and potential counterparties in the context of ensuring the economic security of foreign economic activity]. *Problemy ekonomiky*, no. 3, pp. 127–135. (in Ukrainian)

14. Oneshko S., Ilchenko S. (2017) Financial monitoring of the port industry companies on the basis of risk-oriented approach. *Investment Management and Financial Innovations*. Volume 14, Issue #1, pp. 191–199. DOI: [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.14\(1-1\).2017.05](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.14(1-1).2017.05).

15. Onyshchenko V. (2022) Finansovi monitorynh 2022 [Financial monitoring 2022]. Available at: <https://www.golovbuh.com.ua/article/7558-fnansoviy-montoring> (accessed August 13, 2022). (in Ukrainian)

16. Postanova 8 [Natsionalnyi bank Ukrainy]. Polozhennia pro poriadok zdiisnennia upovnovazhenymu ustanovamy analizu ta perevirky dokumentiv (informatsii) pro valiutni operatsii, zatverdzhenomiu postanovoiu pravlinnia NBU. 02.01.2019. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0008500-19#Text> (accessed August 13, 2022).

17. Derzhavna podatkova sluzhba Ukrainy [State Tax Service of Ukraine]: офіційний сайт. Available at: <https://tax.gov.ua/businesspartner> (accessed August 25, 2022).

18. Ukrainske biuro kredytnykh istorii [Ukrainian bureau of credit histories]: official website. Available at: <https://www.ubki.ua/about-company?curtab=0> (accessed August 25, 2022).

19. Opendatabot: official website. Available at: <https://opendatabot.ua/open/counterparty-check> (accessed August 25, 2022).

20. PryvatBank: official website. «StatusKontrahenta». Available at: <https://privatbank.ua/business/status-kontragenta> (accessed August 25, 2022).

21. Derzhavna sluzhba finansovoho monitorynhu Ukrainy [State Financial Monitoring Service of Ukraine]: official website. Available at: <https://fiu.gov.ua>.